

lanter Calvinus asseverare non formidavit, quem confutat Bellarmin. lib. 2. de amission. grat. c. 13. ubi ita: *Ipsa enim spiritus obtulit se Deo ad decipiendum Regem, nec tam imperio, quam permissione divina egebat, cum ex se promptissimus ad omne malum, imò & cupidissimus nocendi esset.* Cui accedunt præter D. Aug. proximè laudatum, Abulensis, Theodor. & Procopius, quos dat Salian. tom. 4. anno mundi 3138. n. 16. Vide quæ statim subijciuntur, & sup. num. 8. præmissa, ac de Jacob. epist. cap. 1. vers. 13.

Ibi: *Tamet si demon tunc puniat, territet, &c.*

- 12 *Quavis demones ex justo Dei præcepto hominibus officiant, ipsi tamen perperam operantur exercentes inveteratum, acerrimumque odium adversus Adami posteritatem: nec invitati dici possunt iustu, seu permissione divina, ad quod aliàs perpetuò sunt parati. Unde iustissimum Dei in peccatores supplicium dæmon, cui committitur, improbe ex propria malitia exequitur, quemadmodum carnifex, qui reum iuste damnatum pravo animo ut inimicus perimit, de quo apprimè D. Isidor. in 1. Reg. c. 8. ait: *Si spiritus Domini, cur malus? Si malus, cur Domini? Sed duobus verbis comprehensa est hæc sententia, & in Deo potestas iusta, & in diabolo voluntas iniusta. Nam idem spiritus malus per nequissimam voluntatem, & idem spiritus Domini per acceptam iustissimam potestatem.* Vide supra, n. 8.*

Ibi: *Quandoque verò ipsi demones.*

- 13 *Adversarius communis, Deo permittente, homines spiritualiter, ac corporaliter vexat, cui suo muneri sedulus incessanter incumbit, quatenus valet, ut monet D. Petr. epist. 1. cap. ult. vers. 8. Sic primis parentibus infidias paravit ad lapsum, Genes. cap. 3. à principio. Sic Judam in deterrimum prodicionis flagitium præcipitem dedit, Luc. c. 22. vers. 4. ibi: *Intravit autem satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes.* Sic Ananiam ejusque uxorem pertraxit ad culpam, Act. Apostol. cap. 5. vers. 3. ubi sic habetur: *Dixit autem Petrus, Anania cur tentavit satanas cor tuum mentiri de Spiritu Sancto, & fraudare de pretio agri? Sic à dæmonibus cruciabantur corpora illorum; de quibus Marci c. 9. vers. 17. & Luc. c. 8. vers. 27. Imò Dei occulto iudicio infantes similiter torqueri solent, ut constat ex d. c. 9. Marc. vers. 22. ibi, *Ab infantia: & observat Salianus, cujus verba inservimus supra, n. 8. in fin.***

Ibi: *Neque his tantum homines scelesti.*

- 14 *Egregii quoque sanctimonia viri, Deo annuente, diaboli suggestionibus, injuriis, ac illusionibus comprimuntur, ut sanctissimo Job contigit, cujus mentio fit supra, num. 8. de ejus virtutibus eximiis ad plenè differentem Salian. tom. 2. anno 2544. à n. 755. Apostolus itidem se à dæmone colaphizatum testatur ad Corinth. c. 12. vers. 7. ibi: *Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis mee, angelus satana, ut me colaphizet.* Hujusmodi certamen cum malignis spiritibus inisse frequentissimè fertur D. Antonius inter monastica vitæ professores facile princeps, cui per eremum divaganti usurpatà fatyri formâ apparuit, ac humana voce fuit alloquutus dæmon, ut prænotatum est supra, hoc lib. c. 2. in fin. Pluraque de diabolica divagatione in viros*

virtutibus insignes passim enarrantur in libro qui *Vitæ Patrum* inscribitur. Verum & idem Christus Dominus tentatoris audaciam experiri dedignatus non est, Matth. c. 4. Quibus calibus utitur Deus dæmonum ministerio in spiritualium iustorum utilitatem, ad quam illi præter voluntatem operantur, ut ex Cajetano observat. Salian. tom. 1. die 13. n. 2. Quandoquidem juxta tribulationum cumulum corona tribulatis multiplicabitur, Ecclesiastici c. 2. à princ. D. Paul. ad Hebr. c. 12. vers. 1. cum seqq. qui ad Ephes. cap. ult. de hoc certamine agit. Psal. 93. vers. 19. ibi: *Secundum magnitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tue latificaverunt animam meam.*

Ibi: *Non enim est apud Theologos controversum.*

Hac diaboli potestate ad nutum Divinæ voluntatis coarctatæ juvantur magicæ artis sectatores. Hinc provenit ut magi Pharaonis in quibusdam prodigiis se haud impares potentiâ Moyli ostentarent, sed in aliis prorsus defecerunt, quia illa, non hæc fieri à Deo permillum est. Vide Exod. c. 7. cum seqq. & Salian. alios laudantem Annal. tom. 2. ann. mund. 2543. à n. 117. ubi plene differit. Eadem dæmonum potestate malefici plura miratu digna patrare solent, quibus signaros seducunt, ac quasi numina apud eosdem habentur, ut Simon Magus in Samaria. Act. Apostol. c. 8. vers. 9. Ad quam etiam referri debent, quæ de Orpheo, & Amphione vulgò feruntur; etenim non vocis dulcedini, sed magicæ arti, cui maximè additi fuerit, tribuendum est quod eos belluæ, arbores ac saxa sedarentur, aliaque prodigia perpetrarent, ut ex aliis observat Salian. tom. 2. anno mundi 2786. ex n. 4. ubi ita Pausaniam referens: *Et censebat hic Ægyptius, cum Amphionem, tum Orpheum Thracem magicarum artium fuisse peritissimos, & cum incantamenta adhiberent, Orpheum sequutas fuisse bestias, Amphionem vero lapides ad extruendos Thebarum muros.* Certum enim est posse naturaliter dæmonem Deo præmittente, quælibet corpora sine ullo labore ubicunque voluerit transferre Torniel. Annal. Eccles. anno 987. n. 10. in fin. sed de his præ omnibus fuse Martin. Delrio in suis magis. disquisitionib. omninò legendus.

Ibi: *Scimus etenim Dei maximi permissione.*

Adde tradita supra, n. 9.

SUMMARIUM.

1. *Antiochie nomen multis urbibus inditum est.*
2. *Nisibis urbs. postea Antiochia nuncupata, qualis qualis fuerit civitas.*
3. *Antiochia Syria Metropolis, omnium hujus nominis celeberrima, ubi sita, & à quo condita.*
4. *Syria duplex, superior, & inferior.*
5. *Antiochia Nisibis dicta, alias ab incolis Asibe.*
6. *Nisibis fuit nomen proprium, & peculiare.*
7. *Antiochia Syria dicta est Epidaphne, à luco Daphne.*
8. *Est locus in Ægypto juxta Pelusium, qui Daphne Pelusi nuncupatur.*
9. *De Urbis Ninive magnitudine, remissive.*
10. *Josephus de antiquitatibus Judæorum reprobat.*

De

De urbe Nisibe, & utrum eadem fuerit ac illa quæ postea Antiochia dicta est.

CAPUT VII.

1 *Sciendum est, plures extitisse urbes, quibus Antiochiæ nomen inditum est. Salian. Annal. Ecclesiast. tom. 5. anno 3753. num. 5. Calepin. verb. Antiochia, duodecim enumerat. Ant. Nebrisi. eod. verb. unam prætermisit, & sedem unicusque assignat uterque ex Plinio, Stephano, Strabone, & aliis. Unde frequens est apud Authores confusio, qui unam pro alia solent usurpare. Vide pluribus agentem de Antiochiis Abraham. Ortelium in suo Thesaur. Geographico, verb. Antiochia.*

2 *Omnium earum civitatum antiquissima dignoscitur Nisibis, quæ postea Antiochia nuncupata fuit; nam à Nemrod, seu Belo primo Assyriorum rege condita est, cujus mentio fit Genes. cap. 10. teste D. Hieronymo in tradit. Hebræic. ubi de Nemrod differens inquit: *Regnavit autem & in Arach, hoc est in Edessa, & in Achad, quæ nunc dicitur Nisibis, &c.* Et iterum in loc. Hebræic. idem asseruit: *Achad urbs regni Nemrod in Babylone.* Porro Hebræi hanc eisdem dicunt Mesopotamiæ civitatem, quæ hodie quoque vocatur Nisibis, & à Lucullo quondam Romano Consule obsessam, captamque, & ante paucos annos à loviniano Imperatore Persis traditam. Ex quo id observare Salian. sup. tom. 1. anno 1950. n. 1. Ortel. ubi nuper, qui ait hanc Nisibim Antiochiam Mygdoniam vocitari à fluvio Mygdone civitatem mediam dividente, secundum Stephan. & Asiben ab incolis appellari: cui consentit Calepin. verb. Antiochia. Item Ortelius verb. Nisibis, sic habet: *Nisibis regio in Mesopotamia nomen. Joseph. lib. 20. antiquitat. cap. 20. In eadem quoque Nisibis urbs, quæ & Antiochia Mygdonia nominatur, ad Tigrim fluvium ab Amasio monte, haud procul ab Amida.* Hujus meminerunt Joseph. sup. Strab. lib. 11. cap. 6. Ptolem. lib. 6. Plutarch. in Lucullo, Plin. lib. 6. cap. 13. Tacit. lib. 15. Annal. Procop. lib. 1. Pers. Dio lib. 15. Xiphilin. in Severo, Capitolin. in Gordiano, Trebell. Pollio in Tyrannio, Eutropius lib. 6. Socrat. Scholastic. lib. 7. cap. 18. Evagrius lib. 7. cap. 8. & 9. &c. nam & plures alios Ortelius recenset. Adde legem Mercatores 4. §. 1. C. de commerc. & mercator.*

3 *Quemadmodum Antiochia Mygdonia præ cæteris antiquitate commendatur, ita Antiochia Syria Metropolis, de qua D. Covar. hic, celebritate omnes alias antecessit, ita ut quoties simpliciter Antiochiæ mentio fit, de ista per antonomasiam accipiat, de qua Ortelius verb. Antiochia, à princ. Salian. tom. 5. anno 3753. num. 5. ubi sic tradidit: *Hunc annum Seleuci constructio Antiochiæ nobilitat apud Eusebii chronicum.* Eam urbem prius ædificare cœperat Antigonus Demetrii pater, & proprio nomine inscribere: sed ea brevi intervallo temporis & nomen amisit, & fundatorem. Et porro nomen Antiochi patris sui Seleucus indidit, qui sub Philippo Alexandri patre clarus fuerat. Est autem apud veteres Scriptores inter omnes urbes, quæ hoc appellatæ sunt nomine, omnium celeberrima hæc Antiochia Syria Metropolis super Orontem fluvium sita ad Daphnem nemus deliciis & amœnitate inclutum*

Eam Philostratus differentia causa magnam appellat. In hac Sedem D. Petrus constituit, ut idem Salianus testatur. Unde ejusdem civitatis Antiles inter primarios orbis Patriarchas recensetur, ut ex Gelasio Papa scriptis D. Covar. infra, hoc lib. cap. 14. num. 9. vers. Post. propheticas, quem refert & sequitur Lotter. de re benefic. lib. 1. cap. 9. n. 13. & 14. & habetur in cap. Antiqua 23. de privileg. Extra. Sancta Romana 3. de election. int. comm. cap. Renovantes, 22. distinct. l. 12. tit. 5. p. 1. Eadem civitas coloniis Romanis adscripta fuit, l. ult. §. fin. ibi: *Divus Verus & Antonius Antiochenses colonos fecit, salvo tributo.* ff. de censib. Fuit quoque ex Proconularibus Præfecturis. Salian. sup. d. num. 5. de qua in jure non semel mentio fit. Condita est urbs ista anno mundi 3753. Torniel. in Annal. eod. ann. n. 2. Salian. sup.

Ibi: *Atque adeo insignis, ut ab ea dicta sit Antiochia Syria.*

Meminisse oportet, duplicem Syriam esse, unam in Mesopotamia trans Euphratem, versus orientalem plagam, Babyloni adjacentem, ac Ciliciæ contigua, quæ superior vocatur, & Antiochiam Metropolim agnoscit. Est Syria altera eis idem flumen & juxta Pactolum, quæ Damasci dicitur; nam hæc urbs in ipsa primarium locum obtinet, quæ Cæle, seu Cælesyria nuncupatur, eo quod cava, sive curva sit. Ejus mentio extat lib. 2. Reg. c. 8. & Paralipom. lib. 1. c. 18. Vide Salian. sup. tom. 1. anno mundi 1931. n. 90. & tom. 5. an. 2993. num. 1. cum aliis, Calepin. verb. Syria, Gerard. Mercator, & Joan. Pol. in Tabul. Geograph. Abraham Ortel. sup. verb. Damascum, & verb. Syria, ubi pluribus Geographis laudatis utriusque Syriæ provincias recenset, ac testatur Optatum Afrum triplicem Syriam memorasse.

Ibi: *Nisibim istam apud veteres.*

Ita constat ex Ortelio, Calepino, Nebrissenfi, & aliis, qui inter cæteras urbes, quibus Antiochiæ nomen obtigit, Nisibim enumerant, ac ab incolis Asibe nuncupatam observant.

Ibi: *Quod si Antiochiam Syria dictam.*

Hoc omninò communi omnium placito, veritate adversatur; nomen enim Nisibis proprium, ac peculiare fuit ejus urbis, quam Nemrod sub tempus nascentis Imperii Assyriorum construxit, prout supra, num. 2. præmonuimus, nec alii Antiochiæ commune fuit, neque ullum, qui id asseveret, invenimus.

Ibi: *Sed Nisibim urbem Mygdonia.*

Prout assertum est jam supra, n. 5.

Ibi: *Dicta verò fuit à Plinio.*

Antiochia Syria nuncupari solet Epidaphne, à 7 luco Daphne percelebri, ob egregium Apollinis, & Dianæ sanum in eo situm, qui urbi ipsi adiacebat, de quo Ortelius verb. Daphne, ita inquit: *Daphno Antiochia Syria suburbanum delicio-*

sum, & nemus amœnitate inclitum, cum vico fontanis aquis irroguo. In medio asyllum & templum Apollinis ac Dianæ, octoginta stadiorum ambitu, id est tres leucas cum triente habens in circuitu, cujus memoria extat Machabæor lib. 2. cap. 4. & apud Salian. cujus verba dedimus sup. n. 3. Calepin. verb. *Daphnis*, præter alios, quos laudat Ortelius.

8 Est alter quoque locus in Ægypto juxta oppidum Pelusium, finitimum Arabiæ, qui eodem nomine insignitur, & Daphne Pelusii appellatur, testibus Ortelio, & Calepino, ubi proximè.

Verf. *His addere libet.*

Quod prænotatum relinquitur antea, num. 2.

Ibi: *Atque distinctam esse ab urbe Nino.*

9 Et ita procul dubio verum est. Sed de hac civitate, ejusque mirabili amplitudine plura Salian. tom. 1. anno 1931. num. 6. & anno 1932. num. 7. & anno 1933. num. 1. ac anno 1997. à num. 3. Abraham. Ortel. verb. *Ninive*, Törniiell. *Annal. ann. 2016. num. 1.*

Ibi: *Meminit et Joseph. lib. 18. antiquitat.*

10 Quem rejicit Ortelius verb. *Antiochia*, quatenus Nisitabem juxta Euphratem constitutam scripsit, quæ ad Tigrim sita ab omnibus agnoscitur.

SUMMARIUM.

- 1 Servi pro tuenda domini vita propriam exponere debent, aliàs capitis penas dant. Non sic famuli.
- 2 Non evitat supplicium legis servus qui vociferando domino prospicit, si armis possit eum defendere.
- 3 Vera lectio traditur legis 1. §. excusantur ff. ad Syllaniam.
- 4 Dicis causâ quid significet.
- 5 Legum penas non evadit, qui dicis causâ earum præcepta adimplet.
- 6 Loca quædam Ciceronis & Varronis corriguntur.
- 7 Lex Sed. & qui, ff. ex quib. caus. majores, exponitur.
- 8 Legis 4. ff. commod. lectio & interpretatio, & n. 9. cum seqq.
- 9 Pecunia variis de causis solet commodari.
12. Dis in singulari pro divite accipitur.
- 14 Pro pecuniâ usu extra mutuum potest aliquid accipi sine usura, & qualis contractus ineatur.
- 15 Plutonis varianomina, & quare Dis nuncuparetur.
- 16 Dicis gratiâ unde dictum, & num. 17.
- 18 Mater, ceterique hæredes legitimi privantur impuberum successione, nisi intra annum tutores petierint, si nullus administrat.
- 19 Idem est si mater administrans ad secunda convolvat vota.
- 20 Hæredes ex testamento impuberum carent hereditate, nisi tutores intra annum petant.

21 Non sufficit postulare tutores, si excusentur, sed alii peti debent.

Dicis causâ, vel gratiâ quid significet.

CAPUT VIII.

A Nimadvertendum est, servos sic vitam dominorum suorum tueri pro viribus debere, ut propriam expendere teneantur ad avertendum periculum, quod illis imminerit, alioqui si quis violenter occuberit, & servi pœnam evadat. Hinc est, ut non excusentur servi à merito supplicio, qui levi brachio, ac segniter dominum à nece servare conati sunt, quod Dicis gratiâ fieri dicitur, ut D. Covar. inferius, verb. *Quo in loco*, ex Budæo nos edocet luculenter, Lexic. Calv. verb. *Dicis causâ*, Adrian. Turneb. *adversarior. lib. 11. cap. 20.* cum debeant acri animo, totisque viribus vim illatam domino repellere, etiam si opus foret, vulnera in propriis corporibus sustinentes, d. l. *Cum Dominus*. Nec liberabitur servus, qui præ metu mortis, dominum aggredientibus resistere ausus non est, quoniam posthabita propria vitâ, tenebatur domini salutem consulere, d. §. *Hoc autem*, d. l. *ult. Partit.* ibi: *Opniondese ea medio de aquellos que los quieren matar.* Imò pro vindicanda nece domini propriam vitam hilari animo jactavit servus Hispani illustri viri nomine Tagi, quem Afrubal Carthaginensium Dux ad Danium suspendi ex arbore jussit: sed iniqui præcepti pœnas hinc, quia etsi militaribus copiis undequaque stipatus, à servo occisi vulneribus affectus occubuit, fidusque vindex statim dilaceratus libenter, ac jucunde cruciatus, mortemque pertulit, ex quo memoriam egregii facinoris celebrandam posteritati reliquit. Ita Marian. *Hist. Hispan. lib. 2. cap. 8. in fin.* Carrill. *Annal. anno ab Urb. condit. 525. fol. 36.*

Ibi: *Quid sit dictis gratiam ferre.*

Ex l. *ult. tit. 8. p. 7.* intellectus hujusmodi verborum deducitur, scilicet cum servi vociferando duntaxat dominum, periclitantem juvant, cum possint armis, & viribus eundem tueri, quod sic in ea constitutione declaratur. *Essa mesma pena deve aver aquel que puede ayudar à su señor con sus manos, e va dando voz es que acorran.*

Ibi: *Nos apud Ulpianum legendum esse censemus.*

Quæ lectio omninò vera est, ac servanda, eamque probant præter laudatos per D. Covar. Brisson. *de verb. jur. verb. Dicis causâ*, Gothofred. *in d. l. 1. §. Excusantur*, ff. *commod. Calepin. verb. Dicis causâ*, Lexic. jur. *ubi sup.* & alii communiter.

Ibi:

Ibi: *Et esse veterem dicendi modum.*

4 Dicis causâ, five dicis gratiâ antiquam esse loquutionem Latinam, non Græcam, Author Lexic. Juris palinodiam canens agnoscit, quâ significatur aliquid fieri defunctoriè, leviter, simulatè, ad speciem, pro forma non ex animo, & ita, ut factum dici queat inspecto actu externo, quanquam verè ut oportet actum non sit, & hoc apud nos de *complimento* vulgò dicitur, de quo consulas sic afferentes, omittis à D. Covar. datis, Cujac. *observat. lib. 10. cap. 37.* Turneb. *sup. & lib. 20. cap. 16.* Osuald. *ad Donell. lib. 14. cap. 2. lit. C.* Connan. *lib. 7. comment. cap. 2. num. 12.* Calepin. & Gothofred. *sup.* Brisson. & Hotaman. *verb. Dicis causâ*, Pichard. *in §. Item is, n. 23. Inst. quib. mod. re cont. oblig. Nebrissen. verb. Dicis causâ*, Thesaur. *verb. cod. Lexic. Jur. ubi nuper.*

5 Illud observandum erit, nihil prodesse ad pœnas subterfugiendas, aliòve juris effectus, quæ dicis gratiâ, & perfunctoriè geruntur; nam sic legibus fraus fit, dum verbis obtemperatum videtur; mens tamen constitutionum violatur, l. *contra 29. de legib.* ubi Glossa expendit exempla, & D. Covar. infra nonnulla memorat, qui hic rectè inquit, sic operantes non satisfacere suo muneri, quanvis ipso defungi videantur.

Ibi: *Varronis locum ostendi qui lib. 4. de ling. Lat.*

6 Nullus, qui de hac dictione differit, Varronem prætermittit. Sunt & alia loca, ubi eadem loquutio per emendationem inseritur. Unde Turnebus d. cap. 16. ad fin. ait: *In Attici vita legitimus, Bruto, & Cassio desperatis rebus, provincias à Consulibus, necis causâ datas.* Ubi dicis causâ, legendum monet. Similiter apud Ciceronem in oratione, quam pro domo sua habuit, ita legitur? *Quid si quis similis istius? Neque enim jam deerunt, qui imitari velint aliquem mei dissimilem, cui Respublica non tantum debeat, ut per vim affligerit domum ejus: per Pontificem id vos ista auctoritate constituatis, ratum esse oportere dicis, quem reperit Pontificem.* Quæ verba ultima nullum sensum habere posse videntur, nisi dicis causâ reperit Pontificem, legatur, prout videtur Brissonio, ac Authori Lexic. Jur. *ubi sup.* qui testatur, apud Terentium, ac Ciceronem, & non alibi, hujusmodi dictionem invenisse: unde D. Covar. Paulò superius asseverat, hujus loquutionis raram esse apud Authores mentionem.

Ibi: *Et Cornelius Nepos in Attici vita.*

Quem locum ex Turnebo correctum nuperrimè dedimus.

Ibi: *Idem Ulpian. sub tit. ex quib. caus. major.*

7 *In l. Sed & qui datâ operâ 5. ff. ex quib. caus. major.* sic ait Ulpianus: *Sed & qui datâ operâ, & sine lucro hoc affectavit, vel qui maturius profe-*

ctus est, vel litis gratiâ cœpit Reipublicæ causâ abesse. Quæ verba, prout jacent, genuinum aperitissimumque sensum videntur habere: nam inter eos, qui non ex fide, sed dolo, Reipublicæ causâ abesse intelliguntur, ut privilegium jure ex causa publica absentibus concessum denegetur, enumeratur vel qui aliàs legitime abfuturus erat, sed dolose ut adversarium acturum illuderet, citius quam abiturus erat, perrexit; vel qui cum iter facturus minimè foret litis vitandæ gratiâ, sicut ibi expressit Accursus, ab urbe Reipublicæ causâ recessit: atque ita duos casus distinxit Consulatus, in quibus privilegium cessat propter fraudem, cum scilicet controversiæ fugiendæ gratiâ iter præmaturè, ac intempestivè arripitur, aut si eadem ratione qui abiturus unquam non erat, vadit. Quæ cum ita sint, nihil est quod nos cogat ad corrigendam textus lectionem, quæ communiter circumfertur, licet D. Covarruias asseveret, nullum ferè congruum sensum verbis Ulpiani accommodari posse, nisi dicis causâ legatur, Verum emendatio hæc nec rectè convenit rei de qua agitur, sed menti legis opponitur; qui enim non ex necessitate, sed prætextu boni publici ad litem evitandam abesse incipit, simulatè agit, ut absens causâ Reipublicæ dici possit. Illud autem admittendum non est, quod Pat. Barthol. Bravo in suo Thesaurò, seu Dictionario Latino utramque dictionem, *dicis causâ*, & *litis causâ*, confundit, & pro eo quod fide agit, usurpat.

Ibi: *Cajus verò Jurisconsultus.*

In l. 4. ff. *commod. dicis gratiâ*, non ditis, legendum monet D. Covar. sic etiam placet Cujac. *observat. lib. 10. cap. 37.* Osuald. & Brisson. *ubi sup.* Gothofred. *in d. l. 4. Leotard. de usur. q. 34. num. 3.* Pat. Oñat. *de contractib. tom. 2. disp. 32. n. 41.* Pichard. *in d. §. Item is, n. 23. Inst. quib. mod. re cont. oblig. Wesembec. in paratit. ad tit. ff. commod. n. 4. Lexic. Jur. verb. Dicis causâ 3.*

Ibi: *Quo in sensu vulgò illic legebatur.*

Accursum haud pauci sectantur ea verba sic interpretantes, ut D. Covar. refert, in quibus est Caroc. *de locat. tit. de usur. quasi. 4. in fin.* Petr. Gregor. *Syntagmat. Jur. lib. 23. cap. 1. n. 2.* quibus jungendi videntur Cardin. Putsch. *tom. 1. lit. C. concl. 481. n. 2.* Pat. Molin. *de just. & jur. tom. 2. disp. 294. num. 3.* Hermosill. *in l. 1. gloss. ult. n. 16. tit. 2. p. 5.* & alii plurimi, qui omittit dictæ legis 4. lectione, asserunt pecuniam commodari, ut commodatarius illo modo ditior habeatur: tamen non omninò convincitur, istos cum Accursio, & sequacibus sensisse, legendum esse *Ditis causâ*; nam ut paulò inferius D. Covar. ex Corrafio probat, licet tradantur nummi ad effectum prædictum, & ostentationem rectè dici potest, ac legi apud Ulpianum, *dicis causâ*, cum ibi simulatio intercedat, & numeratio non mutui gratiâ fiat, prout videtur, & communiter contingit: ubi autem simulatè quid geritur, dicis gratiâ factum dicitur, juxta tradita *sup. n. 4.*

Retenta igitur lectione, quæ in Florentinis Pandectis reperitur, & à D. Covar. probatur, decisio dictæ legis 4. generaliter accipienda est, ita ut Ulpianus nedum egerit de pecunia, quæ commodabatur ad ostentationem, ut aliquis divitiis affluentior appareret, de quo in l. 3. §. *ult.* sed